

«Ο δικός μας κήπος» - Με τη διδακτική τεχνική της Ιστοριογραμμής (storyline)

Περσεφόνη Τσιμάκη ΠΕ60

π. Υπεύθυνη ΚΠΕ Καρπενησίου, μέλος του ΣΠΕ της ΕΛΛΕΤ (πρόγραμμα ΑΕΙΦΟΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ)

Διάρκεια 120 λ.

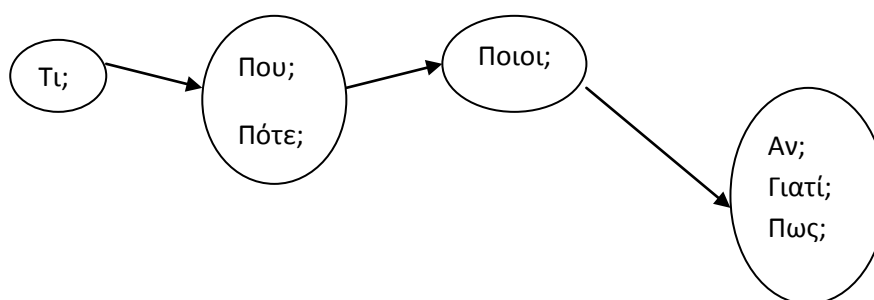
Το βιωματικό εργαστήριο με θέμα «Ο δικός μας κήπος»- Με τη διδακτική τεχνική της Ιστοριογραμμής (storyline) εφαρμόστηκε σε σεμινάριο που διοργάνωσε η Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ΔΠΕ Δυτικής Αττικής και υλοποιήθηκε τη Δευτέρα 3 Φεβρουαρίου 2014 στο 1^ο Δ.Σ. ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ με συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς προσχολικής και σχολικής εκπαίδευσης.

Στόχοι

Να εξοικειωθούν με την διδακτική τεχνική της Ιστοριογραμμής, να γνωρίσουν τα βήματα για την εφαρμογή της τεχνικής στο σχολείο, να εφαρμόσουν τα στάδια υλοποίησής της μέσω της θεματικής ενότητας, να συνεργαστούν σε ομάδες και να συνθέσουν τον δικό τους κήπο, να συνθέσουν σε ένα κοινό έργο τις προτάσεις τους, να κατασκευάσουν τοιχογραφία, φιγούρες χαρακτήρων, σενάριο δράσης, να παρουσιάσουν το σενάριο που δημιούργησαν, να δραματοποιήσουν το σενάριο και να ζωντανέψουν τους χαρακτήρες

Υλικά-εργαλεία

Χαρτί μέτρου, μαρκαδόροι, κόλλες UHU ατλακόλ, ψαλίδια, κομμάτια από χαρτόνια συσκευασιών ή χαρτόνι UDILE, κομμάτια υφάσματος, κουμπιά, κορδέλες κ.ά.

Σχήμα : Η μέθοδος της Ιστοριογραμμής με βοηθητικές ερωτήσεις –κλειδιά

Α΄ ΜΕΡΟΣ

Λίγα λόγια για τη μέθοδο...

Η Ιστοριογραμμή (storyline) ως διδακτική μεθοδολογία εισήχθη στην Ελλάδα από την κα Ιφιγένεια Ηλιοπούλου. Το 1970, στη Γλασκώβη η μέθοδος αυτή αποτέλεσε μια προσπάθεια ένταξης των Περιβαλλοντικών Σπουδών στο Αναλυτικό Πρόγραμμα των Σχολείων.

Η Ιστοριογραμμή δεν στηρίζεται παρά σε μια αόρατη αλλά υπαρκτή κλωστή που ενώνει με μια εσωτερική συνοχή και συγκεκριμένους στόχους **τη γοητευτική πορεία της ομάδας, η οποία καλείται να πλάσει μια δική της ιστορία, που καθρεφτίζει την αληθινή ζωή, με εργαλεία ερωτήσεις-κλειδιά: Τι, Που, Πότε, Ποιοι, Γιατί, Πως, Αν**

Μετά την έναρξη περνάμε στον κύριο κορμό της διδακτικής μας μεθόδου, που στηρίζεται σε **4 βήματα εξέλιξης της ιστορίας:**

- A) Δημιουργία σκηνικού σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο
- B) Δημιουργία χαρακτήρων
- Γ) Ένας τρόπος ζωής να ερευνηθεί –ένα ξαφνικό γεγονός
- Δ) Αληθινά προβλήματα να λυθούν

Μέσα από τη διδακτική μέθοδο της Ιστοριογραμμής *«διδάσκουμε με έναν τρόπο που μιμείται την αληθινή ζωή» (Ιφ. Ηλιοπούλου Ιστοριογραμμή 2005)* και δεν είναι τίποτα άλλο παρά το πλάσιμο μιας ιστορίας που χτίζουν τα ίδια τα παιδιά, με μια γραμμή που ενώνει **τόπο, χρόνο, ήρωες, τρόπο ζωής συγκρουσιακά γεγονότα και αληθινά προβλήματα που αναζητούν λύσεις** (σύνδεση περιβαλλοντικών, κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών συστημάτων).

Η ιστορία διατρέχει όλη την πορεία της διδακτικής πράξης από την αρχή μέχρι το τέλος της. *Αντιλαμβανόμαστε, κατανοούμε και μαθαίνουμε καλύτερα μέσα από τις ιστορίες των ανθρώπων (Letschert 1992)*. Οι ιστορίες των ανθρώπων μιλάνε για τις ζωές τους, τα παθήματά τους, τις περιπέτειές τους. Ακούγοντάς τες μαθαίνουμε για την κουλτούρα, τη θρησκεία, την εποχή τους. *Η ιστορία αποτελεί μέρος της ανθρώπινης εμπειρίας (Creswell 1990, Ιφ. Ηλιοπούλου Ιστοριογραμμή 2005)*.

Αναπτύσσουμε λοιπόν μια δική μας ιστορία με στοιχεία από την αληθινή ζωή, τις προϋπάρχουσες εμπειρίες των παιδιών για το περιβάλλον, την καθημερινότητα, τον κόσμο, ως ένα καθρέφτισμα του κόσμου μέσα στην τάξη και με ένα εργαλείο που στηρίζεται στην ιδέα του Bruner ότι η μάθηση μπορεί να έχει ένα σχήμα *σπινάλ*.

Η ιστορία αυτή χτίζεται βήμα-βήμα, επεισόδια δηλαδή, που η σειρά τους «διακατέχεται από μια λογική και αφηγηματική συνοχή» με συνθέτες τα παιδιά, που αντλούν ιδέες, εικόνες, δεδομένα, ήρωες και θέματα από τις μέχρι τώρα εμπειρίες της πραγματικής ζωής τους (κοινωνικός εποικοδομητισμός), δουλεύοντας με κόμβους - σταθμούς - βήματα, καταστρώντας *«δικό τους»*, οικείο δηλαδή, το θέμα στο οποίο εμπλέκονται. *«Κάνω κάτι δικό μου»* σημαίνει αρχίζω να ασχολούμαι με ενδιαφέρον, συμμετέχω ενεργά, που αποτελούν ισχυρά κίνητρα για τη μάθηση.

Ισχυρά κίνητρα για τη μάθηση, το **οικείο, η ενεργή συμμετοχή, η βιωματική εμπειρία**

Αυτή η ιστορία με την ολοκλήρωση της οικοδόμησης της γίνεται *ένα μοντέλο της ίδιας της ζωής πριν τα παιδιά μπουν στην αληθινή ζωή*, επειδή **το σκηνικό, ο τόπος, ο χρόνος, οι ήρωες, τα ξαφνικά γεγονότα** που δημιουργούν **ανατροπές, τα προβλήματα που επιζητούν λύσεις**, η εξέλιξη, η στάση και οι ενέργειες των ηρώων από την αρχή μέχρι την κορύφωση τους, μιμούνται και καθρεφτίζουν την αληθινή ζωή.

Η Ιστοριογραμμή τελικά είναι μια γοητευτική περιπέτεια προς την μάθηση και την ωρίμανση, όπως η περιπέτεια που είναι η ίδια η ζωή μας.

Β΄ ΜΕΡΟΣ

ΒΙΩΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΜΜΗΣ με θέμα «Ο δικός μας κήπος»

Περιγραφή

Η **έναρξη** του εργαστηρίου γίνεται με το χωρισμό των εκπαιδευτικών σε 4 ομάδες. Για την ευαισθητοποίηση στη θεματική μας ενότητα ακούγεται το μουσικό κομμάτι «Τον εαυτό του παιδί» του Μ. Φραγκούλη. Προβάλλεται ppt για την εισαγωγή μας στο θέμα. Ακολουθούν τα ΒΗΜΑΤΑ της διδακτικής μας μεθόδου.

ΒΗΜΑ 1^ο: Δημιουργία σκηνικού σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο

Η κάθε ομάδα εργάζεται πάνω σε ένα χαρτί του μέτρου και καλείται να φτιάξει ένα διάγραμμα σχεδιασμού («αράχνη») με θέμα «φτιάχνω το δικό μου κήπο». Δίδονται συγκεκριμένα χρονικά πλαίσια εργασίας και στο τέλος η κάθε ομάδα παρουσιάζει στην ολομέλεια το αποτέλεσμα του σχεδιασμού της. Σε πίνακα διπλής εισόδου καταγράφουμε όλα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στοιχεία του σχεδιασμού όλων των ομάδων. Οδηγούμαστε έτσι να οργανώσουμε και να έχουμε όλα τα στοιχεία του «κήπου της τάξης μας». Σε μεγάλο χαρτί του μέτρου με την μέθοδο του κολλάζ κατασκευάζουμε την τοιχογραφία, το σκηνικό δηλαδή του «κήπου της τάξης μας».

ΒΗΜΑ 2^ο: Δημιουργία χαρακτήρων: επιλογή ηρώων, βιογραφικό, κατασκευή φιγούρας

Με την βοηθητική ερώτηση «ποιοι εμπλέκονται στον δικό μας κήπο», οι εκπαιδευτικοί επιλέγουν τους ήρωες (π.χ ένας γεωπόνος, ο διευθυντής κ.ά). Με την βοήθεια φύλλου εργασίας οργανώνουν το βιογραφικό κάθε ήρωα. Στη συνέχεια χρησιμοποιώντας χοντρό χαρτόνι κατασκευάζουν τις φιγούρες των χαρακτήρων τονίζοντας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. Τέλος η κάθε ομάδα παρουσιάζει και ζωντανεύει τον ήρωά της.

ΒΗΜΑ 3^ο : Ένας τρόπος ζωής να ερευνηθεί –ένα ξαφνικό γεγονός

Ένα αιφνίδιο γεγονός, έρχεται να ανατρέψει τη ροή της ιστορίας μας, που συνήθως αφορά σε ένα πρόβλημα της πραγματικής ζωής. Στην περίπτωση μας το ξαφνικό γεγονός είναι μια ανακοίνωση του Υπουργείου Παιδείας ότι στη θέση του κήπου πρόκειται να κτιστεί ένα κτίριο-παράρτημα και σύντομα θα αρχίσουν οι οικοδομικές εργασίες. Οι ήρωες καλούνται να πάρουν θέση πάνω στις εξελίξεις, να συμφωνήσουν ή να διαφωνήσουν. Να διαμαρτυρηθούν, να αντιδράσουν και να διεκδικήσουν την ύπαρξη του κήπου που κινδυνεύει.

ΒΗΜΑ 4^ο : Αληθινά προβλήματα να επιλυθούν

Το πρόβλημα μεταφέρεται στην ομάδα. Γίνονται συζητήσεις, αναπτύσσονται επιχειρήματα και επιλέγονται στάσεις, προτείνονται λύσεις και πιθανές δράσεις. Στήνουμε ένα παιχνίδι ρόλων, όπου οι απόψεις συγκρούονται, δημιουργείται αντιπαράθεση και γίνεται προσπάθεια να βρεθεί λύση στο πρόβλημα

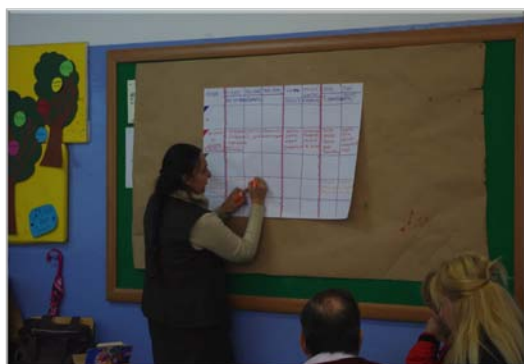
Φωτογραφικό υλικό

Εισήγηση θεωρητικού μέρους

Δημιουργία σκηνικού με τόπο-χρόνο

Πίνακας διπλής εισόδου

Δημιουργία χαρακτήρων

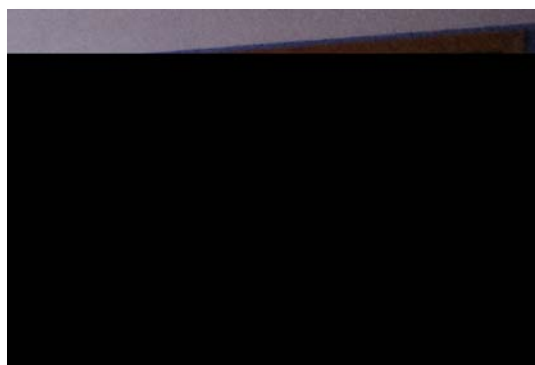
Δημιουργία χαρακτήρων

Ένα πρόβλημα να λυθεί

Συγκρούσεις

Δημιουργία τοιχογραφίας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ηλιοπούλου Ι., 2005, Ιστοριογραμμή, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΑΤΗ

ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ Ι., 2006, «ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΜΜΗ (STORYLINE): ΜΙΑ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ», 2^ο Συνέδριο Σχολικών Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αθήνα, 15-17 Δεκεμβρίου 2006, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης. Διαθέσιμο στο : <http://kpekastor.kas.sch.gr/kpe/yliko/storyline.pdf>